

καλόγερος

καλόγερος κ. **καλόγηρος**, **ο**, ουσ. [<μσν. καλόγερος <μτγν. καλόγηρος], ο καλόγερος. **1.** αυτός που ζει απομονωμένος από τον κόσμο, από την κοινωνική ζωή: «δεν μπορώ να καταλάβω, γιατί τα μούντζωσε όλα κι έγινε καλόγερος». **2.** αυτός που έμεινε άγαμος και που γενικά δεν έχει σχέσεις με γυναίκες: «είχε το νου του συνέχεια στη δουλειά κι έμεινε καλόγερος στη ζωή του». Από το ότι ο καλόγερος δεν επιτρέπεται να παντρεύεται. **3.** σπυρί με απόστημα, ιδίως αυτό που βγαίνει στο σβέρκο: «έχω βγάλει έναν καλόγερο στο σβέρκο και δεν μπορώ να γυρίσω το κεφάλι μου». Συνών. *βγαλτό*. **4.** ειδικό έπιπλο όπου κρεμάμε τα ρούχα: «μόλις μπήκε στο σπίτι, έβγαλε το σακάκι του και το κρέμασε στον καλόγερο». Υποκορ. **καλογεράκι**, **το**. (Ακολουθούν 11 φρ.)·

- *αδειανός καλόγερος τ' αρχίδια του έλυε κι έδενε*, όταν κάποιος δεν έχει να κάνει κάτι συγκεκριμένο, κάτι ουσιαστικό και ωφέλιμο, τότε ασχολείται με διάφορες ανοησίες μόνο και μόνο για να περάσει την ώρα του, ή συμπεριφέρεται ανάρμοστα, απερίσκεπτα. Συνών. *δουλειά δεν είχε ο διάβολος, γαμούσε τα παιδιά του / δουλειά δεν είχε ο καλόγηρος και με τις μύγες πάλευε / δουλειά δεν είχε το μουνί και μάθαινε τοαγκάρης*·

- *αδειανός καλόγερος ψύλλους εμμονούχιζε*, βλ. φρ. *αδειανός καλόγερος τ' αρχίδια του έλυε κι έδενε*·

- *δουλειά δεν είχε ο καλόγηρος και με τις μύγες πάλευε*, βλ. λ. [δουλειά](#)·

- *ζει σαν καλόγερος*, ζει εντελώς μοναχική ζωή: «απ' τη μέρα που πέθανε η γυναίκα του, ζει σαν καλόγερος». Αναφορά στο μοναστικό βίο του καλόγερου·

- *θέλω να γενώ καλόγερος να σώσω την ψυχή μου, μα δε μ' αφήνει ο διάβολος που 'χω μέσ' στο βρακί μου*, βλ. λ. [διάβολος](#)·

- *μπήκε ο καλόγερος στο τσουκάλι*, λέγεται ειρωνικά για φαγητό που κήκε: «αντί να 'χει το μυαλό της στην κουζίνα, ήταν συνέχεια καρφωμένη μπροστά στην τηλεόραση, ώσπου, στο τέλος, μπήκε ο καλόγερος στο τσουκάλι». Παρομοίωση του καμένου φαγητού με τη μαύρη ενδυμασία του καλόγερου·

- *ο διάβολος εγέρασε, καλόγηρος εγίνηκε*, βλ. λ. [διάβολος](#)·

- *ο καλόγηρος είπε το ψάρι φακή και το 'φαγε Σαρακοστή*, προβάλλει και την πιο απίθανη δικαιολογία, προκειμένου να πετύχει το σκοπό του: «όταν θέλει να πετύχει κάτι σου λέει τα πιο απίθανα πράγματα, αλλά κι ο καλόγηρος είπε το ψάρι φακή και το 'φαγε Σαρακοστή». Από το ότι η Σαρακοστή είναι περίοδος νηστείας που διαρκεί σαράντα μέρες πριν από τα Χριστούγεννα. Συνών. *βαφτίζει το κρέας ψάρι*·

- *ο καλόγερος κοιμάται κι ο Θεός του μαγειρεύει*, βλ. λ. [Θεός](#)·

- *το μοναστήρι να 'ν' καλά κι από καλογέρους!* βλ. λ. [μοναστήρι](#)·

- *χόλιασε ο καλόγερος κι έκαψε τα ράσα του*, ο άνθρωπος πάνω στο θυμό του, στα νεύρα του, μπορεί να κάνει κακό και στον ίδιο του τον εαυτό: «και τι κατάλαβε που πάνω στα νεύρα του χτυπούσε το κεφάλι του στον τοίχο; Χόλιασε ο καλόγερος κι έκαψε τα ράσα του»·